

Year/Yıl 2026, Volume/Cilt 39, Issue/Sayı 1, 178-192

<https://doi.org/10.19171/uefad.1652837>

Öğretmen, Veli, Öğrenci ve Yönetici Değerlendirmelerine Göre Öğretmenlik Mesleği İmajı¹

Songül ÇALIŞKAN², Yaser ARSLAN³

Özet

Araştırma Makalesi

Bu çalışmada, öğretmenlik mesleği imajına yönelik öğretmen, veli, öğrenci ve yönetici görüşlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Nedensel karşılaştırma modelinde desenlenen araştırmanın örneklemini, Kocaeli ili İzmit ilçesindeki orta öğretim kurumlarından 56 yönetici, 298 öğretmen, 530 öğrenci ve 317 öğrenci velisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Ünsal (2015) tarafından geliştirilen Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistiklerin yanı sıra, gruplar arasındaki farkların belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi, farkların yönünü belirlemek için Scheffe testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, öğretmenlik mesleğine yönelik en yüksek imaj algısına velilerin sahip olduğunu göstermektedir. Veli grubundan sonra sırasıyla, öğrenci ve yönetici grupları gelmektedir. Öğretmenlik mesleğine yönelik en düşük imaj algısına ise öğretmen grubu sahiptir. Öğretmenlik mesleği imajı ve alt boyutlarına yönelik gruplar arası farklar incelendiğinde, grupların öğretmenlik mesleğine yönelik imaj algıları ve öğretmenlik mesleği imajının alt boyutlarına yönelik algıları arasında anlamlı farklılıkların olduğu bulunmuştur. Araştırma bulgularına dayalı olarak, öğretmenlerin mesleki imajlarını güçlendirmeye yönelik stratejik önerilerle birlikte araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Makale Geçmişi

Başvuru 07.03.2025,
Kabul 17.12.2025

Anahtar Kelimeler

Öğretmen, İmaj,
Öğretmen imajı,
Mesleki imaj

Teachers' Professional Image: Views of Teachers, Parents, Students, and School Administrators

Abstract

Research Article

This study aimed to comparatively examine the views of teachers, parents, students and school administrators on the teachers' professional image. The causal-comparative design was used in the study. The sample consisted of 56 school administrators, 298 teachers, 530 students and 317 parents of students from high schools in İzmit district of Kocaeli province. The data were collected through the Professional Image Scale developed by Ünsal (2015). Descriptive statistics and one-way analysis of variance were used to determine the differences between groups, and Scheffe test was used to determine the direction of the differences. The results of the study show that parents have the highest perception of the teaching profession's image. After the parent group, the student and school administrator groups follow, respectively. The lowest perception of the teaching profession's image is held by the teacher group. When the differences between the groups regarding the image of the teaching profession and its sub-dimensions were examined, significant differences were found between the groups' perceptions of the teaching profession and its sub-dimensions. Based on the findings of the study, strategic suggestions for strengthening teachers' professional image and recommendations for researchers were presented.

Article History

Received 07.03.2025,
Accepted 17.12.2025

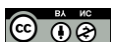
Keywords

Teacher, Image,
Teacher image,
Professional image

¹ Bu araştırma, ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazar tarafından tamamlanan "Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli değerlendirmelerine göre öğretmenlik mesleği imajı" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Bilim Uzmanı, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, songulcaliskan@kocaeli.bel.tr

³ Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, yaser.arslan@kocaeli.edu.tr

1. Giriş

Günümüzde mesleklerin başarısının, yalnızca teknik bilgi, yetenek ve donanımlarla değil, aynı zamanda bu mesleklerin imajlarıyla da doğrudan ilişkili olduğu öne sürülmektedir (Bağçeci vd., 2013). İmaj kavramı, genel olarak daha çok özel sektörle ilişkilendirilse de kamu kurumlarının da imaj araştırmalarına önem vermesi gerektiği ifade edilmekte (Taslak ve Akın, 2005), özellikle kamu hizmeti sunan mesleklerin olumlu bir imaja sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır (Peltekoğlu, 2016). Ülkemizde, eğitim hizmeti büyük oranda resmî okullarda sunulan bir kamu hizmetidir ve öğretmenlerin %85'i resmî eğitim kurumlarında görev yapmaktadır (MEB, 2024).

Öğretmenler, öğrencilere akademik bilgi sunarken davranışlarıyla da topluma örnek olmaktadır. Giyimleri, konuşmaları ve davranışları, öğrenciler ve çevreleri üzerinde etkilidir (Akcan ve Polat, 2016). Bunun yanı sıra öğretmenlerin imajı; öğrencilerin derslere, öğretmenlere ve okula karşı tutumlarını belirleyici bir role sahiptir (Abayeva, 2018). Öğrencilerin öğretmenleri hakkındaki algıları, onların derse olan ilgileri ve öğrenme motivasyonlarıyla ilişkilidir (Frenzel vd., 2009; Patrick vd., 2000; Sürücü ve Ünal, 2018). Sonuç olarak, öğretmenlik mesleği imajı, öğrencilerin akademik gelişimleriyle ilişkili araştırılmaya değer önemli bir faktör olarak ele alınabilir.

Mesleki imaj, bir bireyin belirli bir meslek hakkındaki inançları, fikirleri ve izlenimlerini kapsayan bir kavramdır. Özellikle kamu hizmeti sunan mesleklerin güçlü bir imaja sahip olmaları önemli görülmektedir. Öğretmenlik mesleğinin doğrudan öğrencilere ve dolaylı olarak topluma hitap eden bir meslek olduğu düşünüldüğünde, öğretmenlik mesleği imajının önemi daha da artmaktadır. Bu nedenle, öğretmenlerin toplumu oluşturan öğelerin beklentilerine cevap verebilmesi için mesleki imajları çeşitli boyutlarda incelenmektedir (Bağçeci vd., 2013). Bu boyutlar; mesleğin özelliği, mesleğin statüsü, öğretmenin kişisel imajı, mesleğe yönelik tutum, okulun örgütsel imajı ve öğretmenin niteliği olarak sıralanmaktadır (Ünsal, 2015).

Öğretmenlik mesleğinin, toplumda önemli bir yeri vardır ve öğretmen figürü, bireylerin zihninde çeşitli yollarla edinilmiş bilgi ve izlenimlerle yer bulur. Bu izlenimler sadece tek bir öğretmenle sınırlı kalmamakta, mesleği genel anlamda kapsamaktadır. Böylece insanların zihinlerinde oluşan bu genel izlenime öğretmen imajı denilmektedir (Doğan, 2018). Bu kapsamda, öğretmenlik mesleğine yönelik sosyal imaj; medya, bireysel ve toplumsal algılar yoluyla şekillenirken, toplumun genelinde mesleğin değerini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır (Thomas Dotta vd., 2025). Öğretmenlerin rolü yalnızca okul ortamıyla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda toplum nezdinde de saygınlık, statü ve mesleki imajla ilişkilendirilen bir konuma işaret etmektedir. Öğretmenlerin yaşadıkları ekonomik sıkıntılar ve geçim zorlukları, onların toplumsal olarak alt tabaka ile özdeşleştirilmesine yol açmış, bu durum öğretmenlik mesleğinin imajını uzun yıllar boyunca olumsuz etkileyen temel faktörlerden biri olmuş (Göker ve Gündüz, 2017; Sarıaslan, 2021; Uygun, 2012) ve mesleğin çekiciliği giderek azalmaya başlamıştır (Australian Council of Deans of Education, 2019). Öğretmenlik mesleğinin çekiciliğine yönelik bu olumsuzluklar, ortaya çıkardığı sorunları ve sonuçları nedeniyle dünya genelinden araştırmacıların ilgilendiği bir konu haline gelmiştir (Mashiach ve Davidovitch, 2023; Thomas Dotta vd., 2025).

Araştırmalar mesleki imajın, öğretmenlerin mesleklerine olan bağlılıkları ve motivasyonları üzerinde belirleyici bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. (Özata ve Aslan, 2010; Yazıcı, 2022). Pozitif bir mesleki imaj, meslek üyelerine iş doyumunu sağlayarak, güven ve yeterlilik algılarını arttırmakta (Karaköse, 2007); mesleki imaj düzeyi arttıkça öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarının da artacağı öne sürülmektedir (Özdemir ve Orhan, 2020). Öte yandan düşük mesleki saygınlık ve imaj, öğretmenlerin mesleklerine ilişkin olumsuz algılar geliştirmelerine yol açabilir ve bu durum motivasyonlarını düşürebilir (Atmaca, 2020). Mesleklerine yönelik olarak olumsuz imaj algısına sahip meslek üyeleri genellikle meslekte kalmak istememekte ve kariyerlerini başka alanlarda sürdürmeyi tercih etmektedir. Bu durum, mesleki başarısızlıkla sonuçlanabilmektedir (Gök ve Derin, 2014). Öğretmenlik mesleğinin imajı sistem perspektifinden ele alındığında ise, öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz imaj algısının, eğitimin niteliğini ve dolayısıyla ülkelerin ekonomik geleceğini önemli ölçüde etkileyebileceği öne sürülmektedir (Watt vd., 2012).

Öğretmenlik mesleği imajı üzerine yapılan çalışmalarda; öğretmenlerin mesleki imajlarına yönelik algının 21. yüzyıl öğretmenlerinden beklenen özelliklerle uyumlu olmasına rağmen (Ignacio ve Lydio, 2021) öğretmenlerin mesleki imajında modernize edilmesi ve geliştirilmesi gereken unsurlar olduğu ifade edilmektedir (Grigorich ve Shmidra, 2020). Türkiye'de yürütülen çalışmalar incelendiğinde, öğretmenlik mesleği imajına yönelik birbirleriyle uyumsuz sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Yönetici ve öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ait imaj algılarının orta düzeyde olduğunu ortaya koyan araştırmalar olduğu gibi (Erarslan, 2022; Terzi, 2022), öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik imaj algılarının genel olarak olumsuz olduğunu ve mesleki imajlarının geçmişe göre daha kötü durumda olduğunu düşündüklerini ortaya koyan araştırmalar da bulunmaktadır (Özdemir ve Orhan, 2019). Öğretmenlik mesleği imajı veli görüşlerine dayalı olarak incelendiğinde, öğretmenlik mesleği imajına yönelik olumlu bileşenler tespit edilse de mesleğin prestijinin yüksek olarak algılanmadığı görülmektedir (Gül vd., 2023). Öğretmenlerin yalnızca %26'sı

mesleklerinin toplumda değerli görüldüğünü düşünürken, %89'u işlerinden memnun olduklarını ifade etmektedir (Demirel-Yazıcı ve Cemaloğlu, 2022).

Öğretmenlik mesleği imajını ele alan çalışmaların; öğrencilerin, öğretmenlerin ve çeşitli nüfus gruplarının görüşlerine dayalı olarak yürütüldüğü (Thomas Dotta vd., 2025) ve önceki araştırmalarda, öğretmenlik mesleği imajına yönelik farklı paydaşların görüşlerinin birbirleriyle uyumlu olmadığı görülmektedir. Bu çalışmada, öğretmenlik mesleği imajının; yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli gibi farklı paydaşların bakış açılarına göre kapsamlı bir şekilde analiz edilmesi ve öğretmenlik mesleği imajına yönelik algının bu gruplar arasında farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda çalışmada, aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmaktadır:

Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin, öğretmenlik mesleği imajına yönelik algıları ne düzeydedir?

Öğretmenlik mesleği imajı; yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Çalışmada, nedensel karşılaştırma modeli kullanılmıştır. Nedensel karşılaştırma araştırmaları, koşullara veya katılımcılara herhangi bir müdahalede bulunulmadan yapılan, gruplar arasındaki farklılıkların nedenlerini belirlemeyi amaçlayan çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2024; Fraenkel vd., 2023). Bu çalışmada da öğretmenlik mesleği imajına yönelik olarak yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli gruplarının imaj algılarının belirlenmesi amaçlandığı için nedensel karşılaştırma modeli kullanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Kocaeli ili İzmit ilçesindeki ortaöğretim kurumlarında okul yöneticiliği ve öğretmenlik görevini yapanlar ile bu okullarda öğrenim gören öğrenciler ve öğrenci velilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme, örnekleme ulaşma kolaylığı ve araştırma maliyetlerini daha aza indirmesi gibi avantajları nedeniyle uygun örnekleme yöntemi aracılığıyla her okuldan uygun sayıda kişi dâhil edilerek belirlenmiştir. Her okuldan veri toplanacak kişi sayısı belirlendikten sonra yaş ve kıdem kotası getirilerek anketlerin her yaş/kıdem grubundan kişiye eşit olarak dağıtılmasına özen gösterilmiştir. Araştırmanın verileri; 56 okul yöneticisi, 298 öğretmen, 530 öğrenci ve 317 veli olmak üzere toplam 1201 kişiden toplanmıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, Ünsal (2015) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği" aracılığıyla toplanmıştır. Öğretmenlik mesleğine ilişkin imaj algısını belirleyen ölçek 3'lü Likert tipindeki 31 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Öğretmenlik Mesleği İmaj Ölçeği'nin "İletişim Becerileri" alt boyutunda 11 madde, "Sosyal" boyutunda 10 madde ve "Kişisel İmaj" boyutunda ise 10 madde bulunmaktadır. Ölçekte "Katılmıyorum" 1 puan, "Kısmen Katılıyorum" 2 puan ve "Katılıyorum" 3 puan olarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek amacıyla yapılan Kaiser-Meyer-Olkin testi sonucunda KMO değeri 0,912 olarak saptanmıştır. Faktör yapısı incelendiğinde, ölçekteki üç boyutun toplam varyansın %52,049'unu açıkladığı görülmektedir. İletişim Becerileri boyutu toplam varyansın %33,413'ünü, Sosyal Boyut toplam varyansın %13,348'ini, Kişisel İmaj boyutu ise toplam varyansın %5,283'ünü açıklamaktadır. Güvenilirlik analizleri, ölçeğin ve alt boyutlarının yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ortaya koymuştur. Cronbach Alpha değeri, ölçeğin tamamı için 0.93 olarak saptanırken, alt boyutlar için sırasıyla İletişim Becerileri 0.87, Sosyal Boyut 0.91 ve Kişisel İmaj 0.86 olarak tespit edilmiştir. Bu araştırmanın veri seti kullanılarak yapılan güvenilirlik analizi sonuçlarına göre ise, ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı değeri 0.94 olarak saptanmıştır. Alt boyutlara ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları; iletişim becerileri boyutu için 0.933, sosyal boyut için 0.882 ve kişisel imaj boyutu için 0.912 olarak hesaplanmış ve ölçeğin iç tutarlılık düzeyinin yüksek olduğu ortaya konulmuştur.

2.4. Veri Toplama Süreci ve Analizi

Verilerin toplanması amacıyla ortaöğretim kurumlarına gidilerek okul yöneticileriyle görüşülmüş ve ilgili evrendeki potansiyel katılımcılara Google form bağlantısı ulaştırılmıştır. Katılımcılar, ölçeği doldurmadan önce araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve veriler gönüllülük esasıyla toplanmıştır. Ölçeği, toplamda 1258 katılımcı doldurmuştur. Yapılan incelemelerden sonra, 41 katılımcının İzmit ilçesi dışından olduğu, 16 katılımcıya (1 yönetici, 3 öğretmen, 4 öğrenci, 8 veli) ait verilerin ise uç değer olduğu anlaşılmış ve toplamda 57 katılımcıya ait veriler veri setinden çıkarılarak veri analizleri 1201 katılımcıya ait verilerle yapılmıştır. Uç değerleri tespit etmek için boxplot analizi kullanılmıştır. Uç değerlerin Boxplot analizi ile belirlenmesinin nedeni, bir ya da daha fazla değişken açısından gruplar arasında karşılaştırma yapıldığında bu yöntemin kullanışlı olmasıdır (Hair vd., 2014).

Uç değerler tespit edildikten sonra, ANOVA varsayımlarının karşılanıp karşılanmadığını test etmek amacıyla çeşitli işlemler yapılmıştır. Tek yönlü varyans analizinde; puanlar bağımlı değişkende etkisi araştırılan faktörün her bir düzeyinde normal dağılım göstermeli, ortalama puanları karşılaştırılacak örneklem ilişkisiz olmalı ve bağımlı değişkene ilişkin varyanslar her bir örneklem için eşit olmalıdır (Field, 2024). Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini ortaya koymak için hesaplanan çarpıklık ve basıklık katsayılarına ilişkin değerlerin ± 1 aralığında olduğu gözlenmiştir. Bu durum, veri setinin normal dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır (Morgan vd., 2004).

Verilerin analize uygun olduğu ve ilgili testlerin varsayımlarını sağladığı sınılandıktan sonra, araştırmanın verileri SPSS 25 paket programı kullanılarak betimsel istatistik teknikler, ANOVA ve Scheffe testleriyle analiz edilmiştir. Gruplar arası farklılıklardaki etki büyüklüğü ise Eta kare (η^2) değeri ile hesaplanmıştır. η^2 değeri, ANOVA analizindeki gruplar arasındaki farkların büyüklüğünü ölçen bir etki büyüklüğü ölçüsüdür. Bu değerler bağımsız değişkenin, bağımlı değişkenin varyansının ne kadarını açıkladığını göstermektedir ve η^2 0 ile 1 arasında değer alır. Etki büyüklüğü değerleri yorumlanırken, 0,06'dan küçük değerler "küçük", 0,06 ile 0,14 arasında olanlar "orta" ve 0,14'e eşit ya da daha büyük olanlar ise "büyük" etki büyüklüğü olarak kabul edilmektedir (Salkind ve Frey, 2019).

2.5. Etik Kurul İzni

Bu araştırma, Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 22/02/2024 tarih ve 2024/02 numaralı toplantısında alınan E-94094268-199-556061 sayılı kararı ile yürütülmüştür

3. Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan "Öğretmenlik mesleği imajına ilişkin, yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli algıları ne düzeydedir?" sorusuna yönelik bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Öğretmenlik Mesleği İmajı Algı Düzeyleri

Boyutlar	Paydaşlar	n	\bar{X}	SS
Öğretmenlik mesleği imajı	Yönetici	56	2,26	0,32
	Öğretmen	298	2,21	0,34
	Öğrenci	530	2,29	0,43
	Veli	317	2,51	0,37
İletişim becerileri boyutu	Yönetici	56	2,42	0,41
	Öğretmen	298	2,43	0,46
	Öğrenci	530	2,29	0,56
	Veli	317	2,58	0,43
Sosyal boyut	Yönetici	56	1,87	0,45
	Öğretmen	298	1,74	0,48
	Öğrenci	530	2,13	0,46
	Veli	317	2,32	0,51
Kişisel imaj boyutu	Yönetici	56	2,47	0,39
	Öğretmen	298	2,45	0,45
	Öğrenci	530	2,47	0,49
	Veli	317	2,62	0,41

Tablo 1'e göre, öğretmenlik mesleğinin genel imaj değerlendirmesinde öğretmen grubunun mesleki imaj ortalaması ($\bar{X} = 2,21$) en düşük değere sahipken, bunu yönetici grubunun ortalaması ($\bar{X} = 2,26$) izlemektedir. Meslek içinde yer alan öğretmen ve yöneticilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları, öğrenci ve velilere kıyasla daha düşük düzeydedir. Öğrenci grubunun ortalaması ($\bar{X} = 2,29$), öğretmen ve yöneticilerin ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur.

Öğretmen, yönetici ve öğrenci gruplarının ortalamaları “kısmen katılıyorum” düzeyinde yer alırken, veli grubunun ortalaması ($\bar{X} = 2,51$) en yüksek değere ulaşmış ve “katılıyorum” seviyesinde olduğu görülmüştür. Bu durum, velilerin öğretmenlik mesleğinin imajına ilişkin en olumlu algıya sahip olduğunu göstermektedir.

İletişim becerileri boyutunda, öğrencilerin ortalaması ($\bar{X} = 2,29$) en düşük değerde olup “kısmen katılıyorum” düzeyinde kalmıştır. Yönetici ($\bar{X} = 2,42$), öğretmen ($\bar{X} = 2,43$) ve veli ($\bar{X} = 2,58$) gruplarının algı düzeyleri ise öğrencilere kıyasla daha yüksek bulunmuş ve “katılıyorum” seviyesinde olduğu belirlenmiştir. Veli grubunun iletişim becerileri boyutunda en yüksek algıya sahip olduğu görülmektedir.

Sosyal boyut açısından incelendiğinde, öğretmen grubunun sosyal boyut ortalaması ($\bar{X} = 1,74$) en düşük değere sahipken, bunu yönetici grubunun ortalaması ($\bar{X} = 1,87$) izlemektedir. Öğrenci ($\bar{X} = 2,13$) ve veli ($\bar{X} = 2,32$) gruplarının ortalamaları birbirine yakın olup öğretmen ve yöneticilerin ortalamalarından daha yüksektir. Bu durum, öğrenci ve velilerin sosyal boyuta ilişkin daha olumlu algılara sahip olduğunu göstermektedir. Bu boyutta, tüm grupların ortalamaları “kısmen katılıyorum” düzeyindedir.

Kişisel imaj boyutunda, öğrenci ($\bar{X} = 2,47$), öğretmen ($\bar{X} = 2,45$) ve yönetici ($\bar{X} = 2,47$) gruplarının algı düzeyleri birbirine oldukça yakın bulunmuştur. Velilerin ($\bar{X} = 2,62$) kişisel imaj boyutunda en yüksek algıya sahip olduğu belirlenmiştir. Bu boyutta genel algının “katılıyorum” seviyesinde olduğu görülmektedir.

Öğretmenlik mesleği imajına ilişkin algı düzeyleri incelendiğinde, paydaş grupları arasında belirgin farklılıklar olduğu görülmektedir. Özellikle veli grubunun, öğretmenlik mesleğinin genel imajı ve tüm alt boyutlarına ilişkin diğer gruplara kıyasla daha yüksek ortalama algı düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan ‘Öğretmenlik mesleği imajı, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?’ sorusunu yanıtlamak amacıyla gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur. Paydaş gruplarının arasındaki farkın yönünü belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçları ise Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmenlik Mesleği İmajı ve Alt Boyutlarının Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Grupları Arasında Farklılaşmasına İlişkin ANOVA tablosu

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F(3, 1197)	p	Eta kare (η^2)
Öğretmenlik mesleği imajı	Gruplar arası	15,28	3	5,09	33,66	0,000	0,078
	Gruplar içi	181,12	1197	0,15			
	Toplam	196,4	1200				
İletişim becerileri boyutu	Gruplar arası	16,32	3	5,44	22,20	0,000	0,058
	Gruplar içi	293,22	1197	0,24			
	Toplam	309,53	1200				
Sosyal boyut	Gruplar arası	55,94	3	18,65	82,07	0,000	0,171
	Gruplar içi	271,97	1197	0,23			
	Toplam	327,91	1200				
Kişisel imaj boyutu	Gruplar arası	6,73	3	2,24	10,67	0,000	0,026
	Gruplar içi	251,86	1197	0,21			
	Toplam	258,6	1200				

Tablo 2’de sunulan ANOVA sonuçları, öğretmenlik mesleği imajına ilişkin puan ortalamalarının paydaş grupları arasında anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır ($F(3, 1197) = 33,66, p < .05$). Öğretmenlik mesleği imajı için hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0,078$), imaj boyutundaki varyansın yaklaşık %7.8’inin gruplar arasındaki farklar tarafından açıklandığını göstermektedir. Bu durum, gruplar arasındaki farkların öğretmenlik mesleği imajı üzerinde orta düzeyde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Salkind ve Frey, 2019).

Gruplar arasındaki farkın yönünü belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçları, veli grubunun öğretmenlik mesleği imajına yönelik algısının diğer gruplara kıyasla anlamlı derecede yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Tablo 3). Yönetici grubunun öğretmenlik mesleği imajı ortalaması ($\bar{X} = 2,26$), öğretmen grubunun ortalaması ($\bar{X} = 2,21$) ve öğrenci grubunun ortalaması ($\bar{X} = 2,29$) olarak belirlenmiştir. Veli grubunun öğretmenlik mesleği imajına ilişkin ortalaması ($\bar{X} = 2,51$), diğer grupların ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 3. Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Gruplarının Öğretmenlik Mesleği İmajı ve Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

Değişkenler	Yönetici (1)		Öğretmen (2)		Öğrenci (3)		Veli (4)		Fark
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	
Öğretmenlik mesleği imajı	2,26	0,32	2,21	0,34	2,29	0,43	2,51	0,37	4 > 1,2,3
İletişim becerileri boyutu	2,42	0,41	2,43	0,46	2,29	0,56	2,58	0,43	4 > 1,2,3 2 > 3
Sosyal boyut	1,87	0,45	1,74	0,48	2,13	0,46	2,32	0,51	4 > 1,2,3 3 > 2
Kişisel imaj boyutu	2,47	0,39	2,45	0,45	2,45	0,49	2,62	0,41	4 > 2,3

İletişim becerileri alt boyutuna ilişkin ANOVA sonuçları, paydaş grupları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir ($F(3, 1197) = 22,203, p < .05$). Bu boyut için hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0,058$), varyansın yaklaşık %5'inin gruplar arasındaki farklar tarafından açıklandığını ortaya koymaktadır. Bu sonuç, gruplar arasındaki farklılıkların iletişim becerileri boyutu üzerinde küçük bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Salkind ve Frey, 2019). Gruplar arasındaki farkın yönünü belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi, veli grubunun iletişim becerileri boyutuna ilişkin algısının ($\bar{X} = 2,58$) yönetici ($\bar{X} = 2,42$), öğretmen ($\bar{X} = 2,43$) ve öğrenci gruplarına ($\bar{X} = 2,29$) kıyasla anlamlı düzeyde yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, öğrenci grubunun iletişim becerileri boyutu ortalaması, öğretmen grubunun ortalamasından anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Sosyal boyuta ilişkin ANOVA sonuçları, paydaş gruplarının öğretmenlik mesleğinin sosyal boyutuna yönelik algılarının anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır ($F(3, 1197) = 82,066, p < .05$). Sosyal boyut için hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0,171$), varyansın yaklaşık %17'sinin gruplar arasındaki farklar tarafından açıklandığını göstermektedir. Bu bulgu, sosyal boyut üzerindeki farklılıkların büyük bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Salkind ve Frey, 2019). Scheffe testi sonuçları, veli grubunun sosyal boyuta ilişkin algısının ($\bar{X} = 2,32$) yönetici ($\bar{X} = 1,87$), öğretmen ($\bar{X} = 1,74$) ve öğrenci gruplarına ($\bar{X} = 2,13$) kıyasla anlamlı düzeyde yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, öğretmen grubunun sosyal boyut ortalamasının, öğrenci grubunun ortalamasından anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir.

Kişisel imaj boyutuna ilişkin ANOVA sonuçları, paydaş grupları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir ($F(3, 1197) = 10,669, p < .05$). Kişisel boyut için hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0,026$), varyansın yalnızca %2,6'sının gruplar arasındaki farklar tarafından açıklandığını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, kişisel imaj boyutuna ilişkin gruplar arasındaki farklılıkların etkisinin diğer boyutlara kıyasla daha düşük olduğunu göstermektedir. Scheffe testi sonuçları, veli grubunun kişisel imaj boyutuna ilişkin algısının ($\bar{X} = 2,62$), öğretmen ($\bar{X} = 2,45$) ve öğrenci gruplarına ($\bar{X} = 2,45$) kıyasla anlamlı düzeyde yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma bulguları; öğretmen, yönetici ve öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik imaj algılarının “kısmen katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde, Özdemir ve Orhan (2020) tarafından yapılan bir çalışmada da öğretmenlik mesleğine yönelik genel imaj algısının “kısmen katılıyorum” düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, bazı araştırmalar öğretmenlik mesleği imajının orta düzeyde olduğunu ortaya koymuştur (Cansız, 2019; Doğan, 2018; Erarslan, 2022; Köse ve Öztürk, 2023; Terzi, 2022). Öte yandan, öğretmenlik mesleğine yönelik imaj algısının “katılıyorum” ve yüksek düzeyinde olduğunu belirten çalışmalar da bulunmaktadır (Kundakçı, 2022; Sarıaslan, 2021; Yazıcı, 2022).

Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre, velilerin öğretmenlik mesleğine yönelik imaj algıları "katılıyorum" düzeyindedir. Öğretmenlik mesleği imaj algısına yönelik gruplar arasındaki farkları ortaya koyan araştırma sonuçları incelendiğinde, velilerin mesleki imaj algısının diğer gruplardan anlamlı bir biçimde yüksek olduğu görülmektedir. Şensoy'un (2022) öğretmen, öğrenci ve velilerin öğretmenlik mesleği imaj algısını ölçtüğü araştırmasında da velilerin algı düzeylerinin öğrenci ve öğretmenlere göre yüksek olduğu görülmüştür. Benzer biçimde, ülkemiz toplumunun öğretmenlik mesleğinin statüsüne yönelik algısının diğer ülkelere göre olumlu olduğu, Varkey Vakfı Küresel Öğretmen Statü Endeksi araştırmalarından anlaşılmaktadır. Ülkemiz, Varkey Vakfı Küresel Öğretmen Statü Endeksinde 35 ülke arasında Çin, Malezya, Tayvan, Rusya, Endonezya ve Güney Kore'nin ardından 7. sırada yer almaktadır. Öğretmenlik mesleğinin imajına ilişkin ailelerin algıları incelendiğinde, Türkiye'deki ailelerin çocuklarını bu mesleği seçme konusunda cesaretlendirme düzeylerinin diğer ülkelere kıyasla daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu durum, Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin imajının olumlu algılandığını göstermektedir. İlgili veriye göre, Türkiye bu alanda 35 ülke arasında 11. sırada yer almakta olup Hindistan, Çin, Gana, Malezya, ABD, Şili, Tayvan, İspanya, Kanada ve Güney Kore gibi ülkelerin ardından gelmektedir (Dolton, 2018). Diğer yandan, PISA 2015 sınavına giren Türkiye'deki 15 yaş grubu öğrencilerin dörtte biri öğretmen olmayı istediğini ifade etmekte, bu oranla ülkemiz diğer ülkeler arasında ilk sırada yer almakta (OECD, 2015); öğretmen olmak istediğini belirten Türkiye'deki öğrencilerin oranının PISA 2018 sınavında da OECD ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir (OECD, 2018). Bu veri, veliler gibi öğrencilerin de öğretmenlik mesleğinin statüsünü ve imajını yüksek algıladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Bu araştırmada ulaşılan sonuçlar, öğretmenlerin toplumun gözündeki mesleki imajlarına yönelik algılarının düşük olduğunu düşündüklerini göstermiştir. Öğretmenlerin mesleklerine ve kendilerine karşı olan algıları olumlu olmasına, mesleklerini yapmaktan dolayı gurur duyduklarını ve işlerini severek yaptıklarını belirtmelerine rağmen, öğretmenler toplum nezdinde hak ettikleri değeri ve saygıyı yeterince görmediklerini düşünmektedirler (Önden, 2019). TEDMEM (2014) araştırmasında da öğretmenlerin mesleklerini olumlu algıladıkları, ancak toplumun gözündeki algılarının olumsuz olduğunu düşündükleri görülmektedir. Ayrıca Özdemir ve Orhan (2019), öğretmenlerin mesleğin imajını olumsuz gördüklerini ve mesleğin imajının geçmişe oranla daha kötü durumda olduğunu ifade etmektedir. Bu araştırmada ulaşılan sonuçlarla birlikte alan yazındaki diğer araştırmaların sonuçları, öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik imaj algılarının, veli ve öğrencilerin algılarından daha düşük olduğunu göstermektedir. Bu durumun nedenlerinin ayrıntılı olarak incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin mesleki imaj algılarının, veli ve öğrenci algılarıyla karşılaştırıldığında daha olumsuz olduğu, ancak velilerin ve öğrencilerin öğretmenlik mesleğini daha olumlu algıladıkları konusunda öğretmenlere geri bildirim sağlanmasının önemli olduğu söylenebilir. Demirel-Yazıcı ve Cemaloğlu (2022), mesleklerinin toplumda değer görmediğini düşünen öğretmenlerin sistem içerisinde verimli çalışamayacağını öne sürmektedir. Bu nedenle, toplumun ve öğrencilerin gözündeki öğretmenlik mesleği imajına ilişkin algılar konusunda öğretmenlerin görüşlerini değiştirme potansiyeli bakımından söz konusu geri bildirim yararlı olacağı söylenebilir.

Araştırma bulguları, iletişim becerileri boyutunda en düşük algı düzeyinin öğrenci grubunda olduğunu ve bu grubun algılarının 'kısmen katılıyorum' seviyesinde kaldığını göstermektedir. Buna karşın, yöneticilerin, öğretmenlerin ve velilerin iletişim becerileri alt boyutuna yönelik algı düzeyleri öğrencilere kıyasla daha yüksek olup 'katılıyorum' seviyesindedir. Yapılan fark testleri, veli grubunun öğretmen ve öğrenci gruplarından anlamlı şekilde yüksek bir algıya sahip olduğunu, ayrıca öğretmen grubunun ortalamalarının öğrenci grubuna kıyasla anlamlı düzeyde yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, öğretmenlerin mesleğin genel görünümüne ilişkin algılarının ortalamasının altında olduğu, ancak sosyal ve iletişim becerileri açısından daha olumlu bir algıya sahip olduklarını ortaya koyan çalışmalarla örtüşmektedir (Sönmez ve Cemaloğlu, 2017). Benzer şekilde bu sonuç, öğretmenlerin öğretmen-öğrenci ilişkilerini algılama düzeylerinin öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğunu belirten araştırmalarla da tutarlılık göstermektedir (Erden vd., 2014; Telli vd., 2007). Öte yandan, İpek'in (1999) çalışmasında öğrencilerin öğretmen-öğrenci ilişkilerini daha otoriter ve başıboş olarak değerlendirdiği, buna karşın öğretmenlerin ilişkilerinin daha demokratik olduğu görüşünü benimsedikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin, özellikle ergenlerin, okullarda akademik başarıya odaklı, tek yönlü bir iletişim modeli içinde kendilerini yeterince ifade edemediklerini, ilgi görmediklerini ve beklentilerinin karşılanmadığını hissetmelerini açıklayabilir (Noddings, 1992). Bu bağlamda, öğretmenlerin öğrenci algılarını dikkate alarak daha etkileşimli ve öğrenci merkezli iletişim stratejileri geliştirmeleri, öğretmen-öğrenci ilişkilerinin güçlendirilmesi açısından önemli bir gereklilik olarak değerlendirilebilir.

Sosyal boyut açısından bakıldığında, öğretmen grubunun sosyal boyuta yönelik algı düzeyleri en düşük değere sahiptir ve yönetici grubunun ortalama değeri ise öğretmen ortalamalarından sonra ikinci sırada yer almaktadır. Öğrenci ve veli gruplarının sosyal boyut ortalamaları birbirine yakın olup, öğrenci ve velilerin sosyal boyuta ilişkin olumlu görüşlere sahip olduğunu göstermektedir. Ancak, tüm grupların ortalamaları "kısmen katılıyorum" seviyesindedir. Yapılan fark testleri; veli grubu ile yönetici, öğretmen ve öğrenci grupları arasında ve öğretmen grubu ile öğrenci grubu arasında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Öğretmen grubunun sosyal boyut ortalamalarının öğrenci grubundan

anamlı şekilde düşük olduğu gör÷lmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlik mesleği imajının sosyal boyutuna ilişkin algılarına göre; öğretmenlik mesleğinin imajının geçmişe göre daha iyi seviyede olmadığı, toplumsal şartların öğretmenlik mesleğinin imajını olumlu şekilde etkilemediği, meslekler arasında statüsünün yüksek olmadığı, diğer hizmet grubunda yer alan mesleklere göre daha iyi seviyede olmadığı, toplum tarafından bir uzmanlık mesleği olarak algılanmadığı, toplumda saygın bir yeri olmadığı, toplumda olumlu bir imaja sahip olmadığı, toplum tarafından onaylanmadığı, toplum tarafından takdir edilmediği ve en güvenilen meslekler arasında yer almadığı düşün÷lmektedir. Erzen ve Eaan'ın (2018) alışmasında da öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin saygınlığına ait algılarının orta düzeyde olduğu ve geçmişte mesleğin daha fazla itibar ve saygı gördüğü görüşünde oldukları gör÷lmüştür. Öğretmenlerin mesleki itibarlarına ait görüşlerinin olumsuz olduğu (Kıran vd., 2019) ve mesleğin statüsünün toplum gözünde düştüğü fikrine "tamamen katıldıkları" gör÷lmektedir. Öğretmenler mesleklerini saygın bulmakta ancak toplum gözünde statülerinin düşük olduğunu düşünmektedirler (Gökırmak, 2006; şahbudak ve Karahan, 2024). Başka bir araştırmada da öğretmenlik mesleği imajının toplumsal statü alt boyutunda, öğretmen algılarının öğrenci ve veli algılarından düşük olduğu belirlenmiştir (şensoy ve Köse, 2023).

Öğretmenlik mesleğinin statü ve saygınlığının önceki yıllara oranla gerilediğini belirten birçok araştırma bulunmaktadır (Gökırmak, 2006; Mashiach ve Davidovitch, 2023; Özdemir ve Orhan, 2019; Sönmez ve Cemaloğlu, 2017; şensoy ve Köse, 2023; Ünsal ve Bağçeci, 2016; Yurdakul vd., 2016). Ancak özellikle öğretmenlerde bu olumsuz algının diğer paydaşlara kıyasla daha belirgin olduğu dikkat çekicidir. Yapılan araştırmalarda bu olumsuz algının oluşmasına kimi faktörlerin neden olduğu belirtilmiştir. Öncelikle eğitim politikalarının oluşturulması sürecinde öğretmenlerin görüşlerinin yeterince dikkate alınmaması, politika üretenlerin mesleğe karşı sergilediği sınırlı ilgi ve mesleki statüye yönelik beklentilerin karşılanmaması gibi etkenler öne çıkmakta, öğrenci ve velilerin öğretmenler üzerindeki artan etkisi de mesleki statünün zayıflamasına neden olmaktadır. Ayrıca, öğretmenlik mesleğine yönelik sosyal imaj algısının oluşmasında önemli bir rolü olan medyadaki içeriklerde öğretmenler hakkında yaygın olarak kullanılan olumsuz dil ve öğretmenlerin kişisel hatalarının mesleğe genellenmesi gibi unsurlar da mesleki saygınlığın düşmesine neden olan diğer etmenler arasındadır. Bu faktörler, öğretmenlerin mesleklerine dair toplumsal ve politik algıların şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Pişkin ve Parlar, 2021; şensoy ve Köse, 2023; Thomas Dotta vd., 2025; Ünsal ve Bağçeci, 2016). Öğretmenlerin geldikleri toplumsal tabanın etkisi, mesleklerinin yetersiz toplumsal statüsü ve buna bağlı olarak düşük yaşam standartları, birbirini besleyen ve süreklilik arz eden bir döngü yaratmaktadır (Özpolat, 2002). Öğretmenlik mesleğine yönelik bu olumsuz algının, eğitim sisteminin niteliğini etkileyebileceği göz önüne alındığında (Watt vd., 2012) söz konusu sorunların öz÷lmesinin önemli olduğu ifade edilebilir. Bu sorunların çözümü, eğitim sistemlerinin en önemli paydaşlarından olan öğretmenlere daha fazla değer verilmesi ve bu değerin öğretmenler tarafından fark edilmesiyle mümkündür. Öğretmenlerin mesleki imajının sosyal alt boyutunda tüm paydaşlar tarafından düşük algılandığı gör÷lmüştür. Bu bulgudan hareketle, sosyal boyutu oluşturan unsurların (saygı, statü, güvenilirlik, takdir edilme, toplumsal şartlar vb.) düşük olma sebeplerini araştıran çalışmalar yapılabilir. Bu alışmalar, öğretmenlerin mesleki imajını olumsuz etkileyen faktörleri belirleyerek, mesleki imajlarını güçlendirmek için etkili stratejilerin geliştirilmesine yardımcı olabilir.

Kişisel imaj alt boyutunda, tüm grupların ortalamaları "katılıyorum" seviyesindedir ve velilerin en yüksek algıya sahip olduğu gözlenmiştir. Bu sonuç, öğretmenlerin kişisel ve mesleki özellikler boyutuna ait imaj algılarının yüksek düzeyde olduğu (Erarslan, 2022), öğretmenlerin kişisel ve mesleki özelliklerine ilişkin imajlarının hem velilerin hem de öğrencilerin algılarına göre yüksek olduğu sonuçlarıyla uyumludur (Odabaş vd., 2024). Fark testlerinin sonucu, veli grubunun ortalamalarının öğretmen ve öğrenci gruplarından anlamlı şekilde yüksek olduğunu göstermektedir. Cansız (2019), şensoy ve Köse (2023) ise öğretmenlerin mesleki imajının kişisel özellikler alt boyutunda, öğretmenlerin algı düzeylerinin en yüksek ortalamaya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Alan yazındaki araştırma sonuçları, paydaşların kişisel imaj alt boyutuna yönelik algılarıyla ilgili olarak birbirleriyle uyumlu olmayan sonuçlara erişildiğini ortaya koymaktadır. Bu sonucun nedeni, araştırmaların farklı bağlamalarda yürüt÷lmesi olabilir.

Araştırmanın örnekleme, uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir ve Kocaeli ili İzmit ilçesine bağlı resmî ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenler ile bu kurumlarda öğrenim gören öğrenciler ve öğrencilerin velilerinin görüşleri ile sınırlıdır. Uygun örnekleme yönteminin bir sonucu olarak, elde edilen bulguların dış geçerliliği sınırlıdır. Sonuçların başka evren ve örneklemlerde de sınanması için benzer araştırmaların seçkisiz örnekleme yöntemleri kullanılarak farklı il ve ilçelerde yapılması, bölgesel farklılıkların ve benzerliklerin belirlenmesine yardımcı olabilir. Ayrıca, benzer araştırmaların farklı okul türlerinde, farklı öğrenim kademelerinde, özel ve resmî okullarda yapılması, öğretmenlerin mesleki imajının daha geniş bir perspektiften incelenmesine olanak tanıyabilir. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan nedensel karşılaştırmalı model kullanılarak yürüt÷lmüştür. Nitel araştırma yöntemleri kullanarak öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin daha derinlemesine görüşlerini almak, ölçek sorularına bağlı kalmaksızın öğretmenlerin mesleki imajlarını nasıl algıladıklarını ve bu imajı nasıl iyileştirebileceklerini daha iyi

anlamaya yardımcı olabilir. Ayrıca, karma modeller kullanılması, nicel ve nitel verilerin birlikte analiz edilmesini sağlayarak daha kapsamlı ve derinlemesine sonuçlar elde edilmesine olanak tanıyabilir.

Bu araştırmada, her paydaşın bakış açısına göre öğretmenlik mesleğine yönelik imaj algısının farklılık gösterdiği ortaya konulmuştur. Bu çeşitlilik, öğretmenlerin toplum içindeki yerinin ve algılanma biçiminin paydaşlar açısından farklılaştığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, öğretmenlerin mesleki imajını daha çok paydaşın görüşlerine dayalı olarak incelemek amacıyla, 360 derece öğretmen imajını konu edinen araştırmalar yapılması önerilebilir. Bu araştırmaların; yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, veliler, toplum, medya, öğretmen adayları ve onları yetiştiren akademik personelin perspektiflerini kapsaması önerilebilir. Ayrıca, eğitim politikalarının ve Öğretmenlik Mesleği Kanunu (2024) ile bu yasaya dayalı olarak örgütlenen Millî Eğitim Akademisi'nin getirdiği yeni uygulamaların öğretmenlerin mesleki imajı üzerindeki yansımaları da değerlendirilmelidir. Bu çok yönlü yaklaşım, öğretmenlerin mesleki imajına dair daha kapsamlı ve bütüncül bir anlayış sunarak, imajı güçlendirmeye yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

İmaj algısı, zaman içinde değişebilen ve yönetilebilen bir olgu olduğundan dönemsel değerlendirmeler önemlidir. Bu bağlamda, öğretmenlerin mesleki imajlarını zaman içinde izlemek ve değişimleri anlamak için uzun dönemli takibe olanak sağlayan boylamsal çalışmalar yapılabilir. Bu tür çalışmalar, imaj değişimi sürecindeki gelişmelerin yansımalarını objektif bir şekilde değerlendirme imkânı sunabilir. Ayrıca, uzun dönemli takip çalışmaları, mesleki imajın zaman içinde nasıl şekillendiğini ve hangi faktörlerin belirleyici olduğunu ortaya koymaya yardımcı olabilir. Böylece, eğitim politikalarının ve uygulamalarının daha etkili bir şekilde planlanması ve uygulanması için önemli bir rehberlik sağlanabilir.

Kaynaklar

- Abayeva, G. (2018). Modern teacher role for increasing the students' competence in pedagogical specialty. *Opción*, 34(85-2), 415-440.
- Akcan, E., & Polat, S. (2016). Eğitim konulu Türk filmlerinde öğretmen imajı: Öğretmen imajına tarihi bakış. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(3), 293-320. <https://doi.org/10.14527/kuey.2016.012>
- Atmaca, T. (2020). Öğretmenlerin toplumsal saygınlık ve imajlarına olumsuz etki eden faktörlerin incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 34(1), 152-167. <https://doi.org/10.33308/26674874.2020341165>
- Australian Council of Deans of Education (2019). *Submission to the inquiry into the status of the teaching profession*. House of Representatives Standing Committee on Employment, Education and Training, Australian Council of Deans of Education, Melbourne, Australia.
- Bağçeci, B., Çetin, B., & Ünsal, S. (2013). Öğretmenlerin mesleki imaj ölçeği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(1), 34-48.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2024). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (35. baskı). Pegem Akademi.
- Cansız, H. O. (2019). *Öğretmenlerin mesleki imajlarının iş doyumlarına etkisi* (Yayın No. 598720) [Yüksek lisans tezi, Sabahattin Zaim Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Demirel-Yazıcı, S., & Cemaloğlu, N. (2022). Türkiye'nin öğretmen profilinin OECD ülkeleri ile karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (3), 15-40.
- Doğan, Ö. (2018). *Öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin imajı* (Yayın No. 523806) [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Dolton, P., Marcenaro, O., Vries, R. D., & She, P. W. (2018). *Global Teacher Status Index: 2018*. Varkey Foundation. <https://www.varkeyfoundation.org/what-we-do/research/global-teacher-status-index-2018/>
- Erarslan, R. (2022). *Öğretmen değerlendirmelerine göre öğretmenlik mesleği imajı* (Yayın No. 715642) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erden, A., Aytaç, T., & Altunçekiç, A. (2014). The evaluation of teacher-student relationships in secondary education level: TRNC case. *Kastamonu Education Journal*, 22(2), 761-782.
- Erzen, Z., & Epçaçan, C. (2018). Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlerin toplumdaki saygınlığının incelenmesi. *Journal of Institute of Economic Development and Social Researches*, 4(9), 331-345. <https://doi.org/10.31623/iksd.60>
- Field, A. (2024). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (6th ed.). Sage Publications.
- Fraenkel, J., Wallen, N., & Hyun, H. (2023). *How to design and evaluate research in education* (11th ed.). McGraw-Hill.

- Frenzel, A. C., Goetz, T., Lüdtke, O., Pekrun, R., & Sutton, R. E. (2009). Emotional transmission in the classroom: Exploring the relationship between teacher and student enjoyment. *Journal of Educational Psychology, 101*(3), 705-716. <https://doi.org/10.1037/a0014695>
- Gök, A. A., & Derin, N. (2014). Pazarlama bölümü öğrencilerinin meslek imajı algıları ve meslek imajını oluşturan faktörlerin belirlenmesine dair bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 28*(2), 133-156. <https://doi.org/10.16951/iibd.90340>
- Göker, S. D., & Gündüz, Y. (2017). Dünya ölçeğinde öğretmenlerin saygınlık statüsü ve özlük hakları. *Milli Eğitim Dergisi, 46*(213), 177-196.
- Gökırmak, A. (2006). *Öğretmen statüleri üzerine bir araştırma* (Yayın No. 241892) [Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Grigorchik, A., & Shmidra, E. (2020). Professional image of a modern teacher. *The Youth of the 21st Century: Education, Science, Innovations, 149-151*.
- Gül, R., Yaşar, Ö. Ö., Alan, Ö., Dülge, E., Akkum, S., Sanlı, M., & Süer, S. (2023). Öğretmenlik meslek imajının veli görüşlerine göre incelenmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 10*(29 Ekim 100. Yıl Özel Sayısı), 104-113. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10055854>
- Hair, J. F. Jr., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Essex: Reason Education Limited.
- Ignacio, T. D., & Lydio, C. A. (2021). The image of a teacher from the lens of student teachers. *Erudio Journal of Educational Innovation, 8*(1), 33-52. <https://doi.org/10.18551/erudio.8-1.4>
- İpek, C. (1999). Resmi liseler ile özel liselerde örgütsel kültür ve öğretmen-öğrenci ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 19*(19), 411-442.
- Karaköse, T. (2007). Örgütlerde itibar yönetimi. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergi, 11*, 1694-528.
- Kıran, A. B., Durmuş, E., & Sucu, N. N. (2019). Öğretmenlik mesleğindeki itibar kaybı nedenleri üzerine bir inceleme. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(1), 8-13.
- Köse, A., & Öztürk, G. (2023). Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun mesleki imaj bağlamında değerlendirilmesi: Bir karma yöntem çalışması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20*(2), 357-377. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.1286748>
- Kundakçı, H. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğinin imajına ilişkin görüşleri ile mesleki motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 748741) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Mashiach, A., Davidovitch, N. (2023). The teacher's image and status: a comparative view between past and present. Zajda, J., Hallam, P., Whitehouse, J. (Eds.) *Globalisation, values education and teaching democracy. Globalisation, comparative education and policy research, vol 35*. içinde (s. 175-197). Springer.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2024). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2023/24*. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_10/11230736_meb_istatistikleri_organ_egitim_2023_2024.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Morgan, G. A., Leech, N. L., Gloeckner, G. W., & Barrett, K. C. (2004). *SPSS for introductory statistics: Use and interpretation*. Psychology Press.
- Noddings, N. (1992). *The challenge to care in schools: An alternative approach to education*. Teachers College Press.
- Odabaş, N., Sevindik, Ş., Erdaş, R., & Demirbaş, M. (2024). Öğretmenlik meslek imajının veli ve öğrenci görüşleri bağlamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitime Özgün Bakış Dergisi, 2*(1), 77-92. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10611690>
- OECD. (2015). *PISA in focus, No. 58: Who wants to become a teacher?* https://www.oecd.org/en/publications/who-wants-to-become-a-teacher_5jrp3qdk2fzp-en.html sayfasından erişilmiştir.
- OECD. (2018). *Teaching in focus, No. 22: Who wants to become a teacher and why?* https://www.oecd.org/en/publications/who-wants-to-become-a-teacher-and-why_d6a81156-en.html sayfasından erişilmiştir.

- Önden, R. (2019). *Öğretmenlerin eğitim inançları ile meslek algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 600867) [Yüksek lisans tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özata, M., & Aslan, Ş. (2010). Hastanede çalışan hemşirelerin mesleki imaj algılamalarının araştırılması. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 10(19), 251-268.
- Özdemir, T. Y., & Orhan, M. (2019). Öğretmenlerin "öğretmenlik mesleğinin imajı" hakkındaki görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(4), 824-846. <https://doi.org/10.24315/tred.532641>
- Özdemir, T. Y., & Orhan, M. (2020). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin mesleki imaj algıları ile örgütsel adanmışlık davranışları arasındaki ilişki. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 132-147.
- Özpolat, A. (2002). *Sosyolojik açıdan öğretmenlik mesleği ve öğretmenlerin toplumdaki yeri, öğretmen, öğrenci ve veli algılarına göre: Zonguldak örneği* (Yayın No. 125144) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Patrick, B. C., Hisley, J., & Kempler, T. (2000). What's everybody so excited about? The effects of teacher enthusiasm on student intrinsic motivation and vitality. *The Journal of Experimental Education*, 68(3), 217-236. <https://doi.org/10.1080/00220970009600093>
- Peltekoğlu, F. B. (2016). *Halkla ilişkiler nedir?* Beta Yayıncılık.
- Pişkin, Z., & Parlar, H. (2021). Toplumsal statü ve algı açısından öğretmenlik mesleğinin incelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 4(1), 1-28.
- Resmi Gazete (2024). Öğretmenlik Mesleği Kanunu, Sayı: 7528. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7528&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> sayfasından erişilmiştir.
- Salkind, N. J., & Frey, B. B. (2019). *Statistics for people who (think they) hate statistics*. Sage Publications.
- Sarıaslan, İ. (2021). *Okulöncesi öğretmenlerinin mesleki imajının iş tatminine etkisi* (Yayın No. 675975) [Yüksek lisans tezi, Sabahattin Zaim Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Sönmez, E., & Cemaloğlu, N. (2017). İlköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki imaj algısı ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 2117-2141. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.32772-364002>
- Sürücü, A., & Ünal, A. (2018). Öğrenci motivasyonunu artıran ve azaltan öğretmen davranışlarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(14), 253-295. <https://doi.org/10.26466/opus.404122>
- Şahbudak, E., & Karahan, İ. (2024). Öğretmenlik meslek statüsünün öğretmen görüşleri temelinde incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (100), 319-334.
- Şensoy, Ü. (2022). *Öğretmenlik mesleği imajına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi* (Yayın No. 760318) [Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Şensoy, Ü., & Karabağ Köse, E. (2023). Öğretmenlik mesleği imajının öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine bağlı olarak incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 1092-1114. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2023..-1142779>
- Taslak, S., & Akın, M. (2005). Örgüt imajı üzerinde etkili olan faktörlere yönelik bir araştırma: Yozgat ili emniyet müdürlüğü örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 263-294.
- TEDMEM. (2014). *Öğretmenlerin gözüyle öğretmenlik mesleği raporu*. <https://www.tedmem.org/yayinlar-detay/ogretmen-gozuyle-ogretmenli-k-meslegi> sayfasından erişilmiştir.
- Telli, S., Çakıroğlu, J., & Den Brok, P. (2007). Genel ve meslek liselerinde öğrenci algılarına göre belirlenen kişilerarası öğretmen profillerinin karşılaştırılması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 64-72.
- Terzi, Ş. (2022). *Öğretmenlik mesleğine ilişkin imajın öğretmenler ve okul yöneticileri açısından incelenmesi* (Yayın No. 754231) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Thomas Dotta, L., Rodrigues, S., Joana, L., & Carvalho, M. J. (2025). The attractiveness of the teaching profession: A integrative literature review. *Front. Educ.* 9(1380942).
- Uygun, S. (2012). Basında öğretmen sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(194), 72-91.

- Ünsal, S. (2015). *Öğretmenlerin mesleki imajlarına ilişkin görüşleri ve mesleki imaja etki eden faktörler* (Yayın No. 441095) [Doktora tezi, Gaziantep Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ünsal, S., & Bağçeci, B. (2016). Öğretmenlerin mesleki imajlarına ilişkin görüşleri ve mesleki imaja etki eden faktörler. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3905-3926.
- Watt, H. M., Richardson, P. W., Klusmann, U., Kunter, M., Beyer, B., Trautwein, U., & Baumert, J. (2012). Motivations for choosing teaching as a career: An international comparison using the FIT-Choice scale. *Teaching and Teacher Education*, 28(6), 791-805.
- Yazıcı, E. S. (2022). *Öğretmenlerin mesleki imaj algıları, motivasyonları ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiler* (Yayın No. 760534) [Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yurdakul, S., Gür, B., Çelik, Z., & Kurt, T. (2016). *Öğretmenlik mesleği ve mesleğin statüsü*. Ankara: Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi.

Extended Abstract

Introduction

It is argued that the success of professions is directly related not only to technical knowledge, skills, and equipment but also to the image of these professions (Bağçeci et al., 2013). Although the concept of image is generally associated with the private sector, it is stated that public institutions should also attach importance to image research (Taslak & Akin, 2005), and it is emphasized that professions providing public services should have a positive image (Peltekoğlu, 2016). In Türkiye, education is a public service largely provided in public schools, and 85% of teachers work in public educational institutions (MEB, 2024).

While teachers provide academic knowledge to students, they also set an example for society with their behavior (Akcan & Polat, 2016). In addition, teachers' image plays a determining role in students' attitudes towards teachers and school (Abayeva, 2018). Students' perceptions of their teachers are related to their interest in the course and their motivation to learn (Frenzel et al., 2009; Patrick et al., 2000; Sürücü & Ünal, 2018). As a result, the image of the teaching profession can be considered an important factor related to students' academic development.

In studies on the image of the teaching profession, it has been stated that although the perception of teachers' professional image is generally high, there are elements that need to be modernized and improved (Grigorchik & Shmidra, 2020). Additionally, the teacher image is generally perceived positively and is compatible with the characteristics of 21st-century teachers (Ignacio & Lydio, 2021). It is observed that the views of different stakeholders regarding the image of the teaching profession have been examined, leading to inconsistent results. This study aims to comprehensively analyze the image of the teaching profession from the perspectives of different stakeholders to determine whether the perception of the image of the teaching profession differs between these groups. In this direction, the research seeks answers to the following sub-problems:

1. What are the perceptions of school administrators, teachers, students, and parents about the image of teaching profession?
2. Does the image of teaching profession show a significant difference according to the views of school administrators, teachers, students, and parents?

Method

In this study, the causal-comparative design was used. The population of the study consists of school administrators and teachers in secondary education institutions in the Izmit district of Kocaeli province, as well as students and parents of students studying in these schools. The sample of the study consists of 56 school administrators, 298 teachers, 530 students, and 317 parents, totaling 1201 participants, who were selected from the relevant population using the convenience sampling method.

The data were collected through the "Professional Image Scale" developed by Ünsal (2015). The scale, which determines the image perception of the teaching profession, consists of 31 items in 3-point Likert type and 3 sub-dimensions. There are 11 items in the "Communication Skills" sub-dimension, 10 items in the "Social" sub-dimension and 10 items in the "Personal Image" sub-dimension of the Professional Image Scale. A total of 1258 participants completed the scale. After the initial review, the data of 57 participants in total were removed from the data set and data analysis was performed with the data of 1201 participants. The data of the study were analyzed with descriptive statistical techniques, ANOVA and Scheffe tests.

Results

When the general image perception of the teaching profession is analyzed, it is seen that teachers have the lowest perception, followed by school administrators. The perceptions of teachers and school administrators are lower than those of students and parents. The perception of the student group was found to be higher than the perceptions of teachers and school administrators. While the perceptions of the teacher, school administrator and student groups were at the "partially agree" level, the perception of the parent group was the highest value and was at the "agree" level. This situation reveals that parents have the most positive perception of the image of the teaching profession.

In the communication skills sub-dimension, students had the lowest perception, remaining at the "partially agree" level. The perception levels of the school administrators, teachers, and parents were higher than those of the students and were found to be at the "agree" level. The parent group has the highest perception in the communication skills sub-dimension. In the social sub-dimension, the teacher group has the lowest perception, followed by the school administrator group. The perceptions of the student and parent groups are close to each other and higher than those of teachers and school administrators. This shows that students and parents have more positive perceptions of the social sub-dimension. In this sub-dimension, the perceptions of all groups are at the "partially agree" level. In the

personal image sub-dimension, the perception levels of the student, teacher and school administrator groups were found to be quite close to each other. It was determined that parents had the highest perception in the personal image sub-dimension. In this sub-dimension, the general perception is at the “agree” level.

When analyzing perception levels regarding the image of the teaching profession, significant differences among stakeholder groups are observed. In particular, the parent group was found to have a higher average perception level compared to other groups regarding the general image of the teaching profession and all its sub-dimensions.

Conclusion, Discussion and Recommendations

The image perceptions of teachers, school administrators, and students toward the teaching profession are at the level of “partially agree”. Similarly, a study conducted by Özdemir and Orhan (2020) found that the general image perception of the teaching profession was also at the “partially agree” level. However, some studies have indicated that the image of the teaching profession is at a moderate level (Erarslan, 2022; Terzi, 2022). On the other hand, there are studies suggesting that the perception of the teaching profession is at the “agree” level and even high (Kundakçı, 2022; Sariaslan, 2021; Yazıcı, 2022). According to the results of this study, parents’ perception of the teaching profession is at the 'agree' level. When examining research findings on differences between groups regarding the perception of the teaching profession, it is evident that parents' professional image perception is significantly higher than that of other groups (Şensoy, 2022).

This study is limited to the views of school administrators, teachers, students, and parents in Kocaeli province, Türkiye. Conducting similar studies in different settings to test the results in other populations and samples may help identify regional differences and similarities. Additionally, examining different types of schools, various education levels, and both private and public schools may provide a broader perspective on teachers' professional image. This study employed a causal-comparative design, a quantitative research method. Utilizing qualitative research methods to gain more in-depth insights could help better understand how teachers perceive their professional image and how they can enhance it. Moreover, using mixed-method approaches may yield more comprehensive and nuanced findings.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın, Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu tarafından 22.02.2024 tarihinde verilen E-94094268-199-556061 sayılı etik kurul izni bulunmaktadır. Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırma; birinci yazarın, ikinci yazarın danışmanlığında tamamladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Makalenin hazırlanması aşamasında araştırmacıların eşit katkısı bulunmaktadır.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz.